

Polismyndighetens föreskrifter och allmänna råd om försöksverksamhet med elchockvapen;

**PMFS 2017:8
FAP 104-7**

beslutade den 3 november 2017.

Utkom från trycket
den 8 december 2017

Polismyndigheten föreskriver i samråd med Säkerhetspolisen följande med stöd av 11 § kungörelsen (1969:84) om polisens användning av skjutvapen och 20 § första stycket 7 polisförordningen (2014:1104) och meddelar följande allmänna råd.

Inledning

1 § Denna författning innehåller bestämmelser om vad som gäller vid Polismyndighetens försöksverksamhet med elchockvapen.

Definition

2 § Med elchockvapen avses i denna författning en anordning för att kunna skjuta iväg projektiler som leder ström till den träffade kroppen i syfte att försätta muskulaturen i ett tillfälligt inkapabelt tillstånd.

3 § Elchockvapen omfattas av bestämmelserna i vapenlagen (1996:67) och vapenförordningen (1996:70).

4 § Endast sådant elchockvapen som är godkänt av Polismyndigheten får användas.¹

Beslut

5 § Beslut om vem som får använda elchockvapen fattas av lägst chefen för ett lokalpolisområde eller chefen för en sektion. Respektive polisregion och avdelning ska upprätta en förteckning över de polismän som får använda elchockvapen.

Användning, bärande och förvaring av elchockvapen

6 § Endast en polisman som med godkänt resultat har genomgått Polismyndighetens utbildning för elchockvapen och som tjänstgör vid en organisatorisk enhet som ingår i Polismyndighetens försöksverksamhet får använda elchockvapen.

¹ Polismyndighetens förteckning över godkända särskilda hjälpmedel vid våldsanvändning inom polisen, A239.092/2015.

7 § En polisman som ska bära elchockvapen under sitt arbetspass ska kvittera ut det i samband med att arbetspasset påbörjas. Efter avslutad tjänstgöring ska vapnet återlämnas. Även återlämnandet ska kvitteras.

8 § Elchockvapen får endast bäras under tjänstetid. Bärandet av vapnet ska ske på ett sådant sätt att det inte förväxlas med annat skjutvapen.

Allmänna råd

Elchockvapen bör, för att undvika förväxling, bäras på motsatt sida i förhållande till annat skjutvapens placering. Vid tjänstgöring i civil klädsel kan elchockvapnet bäras på det sätt som bäst gagnar uppdraget, under förutsättning att bärandet kan ske på ett säkert sätt.

9 § Elchockvapen ska bäras och handhas på ett aktsamt sätt så att inte någon obehörig kommer åt det eller det på något annat sätt förloras. Vapnet ska hållas under uppsikt och vid bärande förvaras i bäranordning på ett därför avsett sätt.

10 § Elchockvapen ska förvaras på ett betryggande sätt så att det inte finns risk för att någon obehörig kommer åt det.

Allmänna råd

Elchockvapen som förvaras på ett bemannat arbetsställe bör förvaras i ett låst utrymme dit ingen obehörig har tillträde. I annat fall bör förvaringen ske i säkerhetsskåp eller något annat lika säkert förvaringsutrymme.

11 § Vid transport till eller från en plats för tillfällig tjänstgöring ska elchockvapen bäras på samma sätt som vid ordinarie tjänstgöring.

Undantag från första stycket får göras vid flygtransport om flygbolaget eller befälhavaren för flygtransporten kräver att vapnet förvaras på annat säkert sätt.

Förutsättningar för användande av elchockvapen

12 § Bestämmelser om polisens rätt att använda våld finns i 24 kapitlet brottsbalken (1962:700), 10 § polislagen (1984:387) samt i 1–3 §§ kungörelsen (1969:84) om polisens användning av skjutvapen.

Allmänna råd

Vid bedömningen av vilket våld som är försvarligt att utöva bör det beaktas att elchockvapen är ett hjälpmedel som innebär ett betydande mått av våldsanvändning.

13 § Elchockvapen får inte användas när polismannen har kontroll över den person mot vilket ingripandet riktas, till exempel när personen är belagd med fängsel.

14 § Elchockvapen får inte användas mot en person som gör motstånd endast genom att använda sin kroppstygnd.

Användning av elchockvapen mot personer som gör motstånd enbart genom att hålla sig fast i en annan person eller i ett föremål eller som spjärnar emot med ben eller armar, ska ske restriktivt.

15 § Elchockvapen får inte användas mot någon om omständigheterna är sådan att det finns en särskild risk för svåra skador, om inte användningen sker för att förhindra fara för liv eller hälsa.

Allmänna råd

Situationer där det finns särskild risk för svåra skador kan vara att den beskjutne riskerar att falla från hög höjd, ner i vatten eller ner på ett spårrområde.

Andra omständigheter som utgör risk för svåra skador på grund av användning av elchockvapen kan vara att den beskjutne befinner sig i en miljö med stark koncentration av brandfarliga gaser eller vätskor.

16 § När förhållandena kräver höjd beredskap får elchockvapnet bäras i handen och göras berett för avfyrning (höjd beredskap).

17 § En polisman får sikta med elchockvapnet mot någon eller använda vapnets varningsfunktion i syfte att betvinga denne först när förutsättningarna för att avfyras elchockvapnet är uppfyllda eller när det finns skäl att anta att sådana förutsättningar kan komma att uppstå.

Allmänna råd

Ett betvingande genom att sikta med vapnet mot någon kan ske antingen med vapnet i säkrat eller osäkrat läge, det vill säga med eller utan vapnets lasersikte aktiverat.

18 § Innan elchockvapen används ska polismannen, om det inte framstår som olämpligt eller verkningslöst, ge till känna att han eller hon har för avsikt att använda elchockvapen.

19 § När någon skjutits med elchockvapen ska de utskjutna pilarna tas bort från den skjutnes kropp så snart det lämpligen kan ske.

När pilarna avlägsnas ska handskar användas.

Allmänna råd

Om pilarna bedöms vara svåra att ta bort eller om ett borttagande riskerar att leda till skador bör sjukvårdspersonal anlitas för borttagandet av pilarna.

20 § Om den som beskjutits med elchockvapen uppvisar symptom i form av till exempel förvirring och svettningar ska han eller hon så snart som möjligt undersökas av sjukvårdspersonal.

Rapportering

21 § När elchockvapen har använts för att betvinga någon eller när det avfyrats mot någon ska den polisman som använt vapnet så snart som möjligt underrätta närmaste förman om användandet.

22 § Sådan användning som avses i 21 § ska, oavsett annan dokumentation i ärendet, dokumenteras i formuläret *Rapport-särskilt hjälpmedel vid vålds-användning* av den polisman som använt vapnet.

Den granskande förmannen ansvarar för att dokumentationen är fullständig och korrekt samt att den avrapporterande polismannen får en direkt återkoppling, om avrapporteringen är bristfällig. Data från rapporten ska efter ifyllandet omgående skickas till Nationella operativa avdelningen enligt särskild rutin i Formulärportalen.

23 § Vad som sägs i 21 och 22 §§ gäller inte när elchockvapen används i samband med utbildning.

24 § Den som upptäcker fel på ett elchockvapen ska rapportera felet till Nationella operativa avdelningen.

Övrigt

25 § Polismyndigheten får, om särskilda skäl föreligger, medge undantag från dessa föreskrifter.

Denna författning träder i kraft den 1 januari 2018 och gäller till och med den 31 december 2019.

På Polismyndighetens vägnar

DAN ELIASSON

Fredrik Landberg
(Nationella operativa avdelningen)